

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО СТАВЛЕННЯ ДО КОРУПЦІЇ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ, ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ

проведеного в рамках ініціативи «Нове покоління обирає...Протидія корупції у вищій освіті» Регіонального інформаційно-ресурсного центру проекту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна»

Час проведення дослідження: вересень-жовтень 2007 р.

Місце проведення : м. Івано-Франківськ, Ужгород, Чернівці, Тернопіль

Проведення соціологічного дослідження стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу через агентство США з міжнародного розвитку (AMP США), Корпорацію «Виклики тисячоліття» (МСС) та Менеджмент Системс Інтернешнл (MSI). Зміст даного звіту є виключно відповідальністю ГО «Агентство з розвитку приватної ініціативи» і не обов'язково відображає погляди MSI, AMP США, МСС та уряду США.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ЗВІТУ	3
2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	5
2.1. Розуміння поняття корупції.....	5
2.2. Хто порушує закон	5
2.3. Виправданість корупції.....	6
2.4. Корупція та суспільна мораль.....	6
2.5. З чим асоціюється поняття корупції у вищій школі:	7
2.6. Особистий досвід	7
2.7. Ініціатива хабара	8
2.8. Чи отримують те, за що дають хабар?	9
2.9. Де прояви корупції найбільш поширені.....	9
2.10. Чи подолає корупцію при вступі до ВУЗу впровадження незалежного тестування.....	10
2.11. Чи потрібно протидіяти вузівській корупції	11
2.12. Досвід протидії корупції у ВУЗІ?	11
2.13. Союзники у боротьбі з корупцією	12
2.14. Що потрібно для того, щоб боротися з корупцією	12
3. ВИСНОВКИ	14

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ЗВІТУ

Соціологічне дослідження щодо ставлення до корупції студентів вищих навчальних закладів здійснено протягом вересня-жовтня 2007 року Регіональним інформаційно-ресурсним центром (РІРЦ) в рамках антикорупційної ініціативи «Нове покоління обирає... Протидія корупції у вищій освіті».

Діяльність РІРЦ започаткована й здійснюється в рамках проекту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна» та поширюється на територію Закарпатської, Івано-Франківської, Тернопільської та Чернівецької областей.

Мета дослідження – з'ясування ставлення студентської молоді до корупції взагалі та до корупції у вищій школі зокрема.

Предмет дослідження – уявлення про корупцію, шляхи та методи її подолання. Дослідження не передбачало визначення рівня корумпованості конкретних ВНЗ та/або їх факультетів.

Цільова аудиторія (вибірка) – студенти 1-5 курсів державних ВНЗ Івано-Франківська, Тернополя, Ужгорода та Чернівців IV рівня акредитації.

Всього було опитано 404 респонденти. При цьому кількість опитаних в Івано-Франківську становила 100 чол., у Тернополі – 102 чол., в Ужгороді – 100 чол., у Чернівцях – 102 чол.

Серед респондентів 59,16% дівчат та 40,84 % юнаків. Розподіл респондентів за роками навчання (курсами):

I курс – 5,94%;

II курс – 13,37%;

III курс – 49,01%;

IV курс – 21,53%

V курс – 10,15%

За профілем навчання респонденти, які прийняли участь у дослідженні розподілились таким чином:

технічний -10,89%;

гуманітарний -19,80%;

фінансовий -33,17%

мистецький-11,88%

юридичний- 12,33%;

природничий -11,39%

інший крім названих -0,74%.

Методика дослідження

Методом соціологічного дослідження було обрано анкетування. Для проведення дослідження було розроблено анкети (опитувальники), де сформульовано 14 питань, спрямованих на з'ясування ставлення студентів до корупції.

Було також розроблено пам'ятку інтерв'юера, яка містила детальні інструкції для інтерв'юерів та графік проведення дослідження.

Проведені інструктування інтерв'юерів у Івано-Франківську, Тернополі, Ужгороді та Чернівцях.

Дослідження проводилось з 22 вересня до 8 жовтня 2007 р. шляхом проведення особистих інтерв'ю (face to face) з випадково відібраними студентами.

Після закінчення польових робіт анкети були оброблені за допомогою комп'ютерної програми ОСА.

Контроль

Контроль за застосуванням соціологічного інструментарію здійснювався шляхом:

- перевірки відповідей через контрольні запитання;
- перевірка дати проведення інтерв'ю;
- перевірки дотримання інтерв'юерами наданих їм інструкцій щодо анкетування.

Контроль здійснювався за фактом анкетування шляхом телефонного опитування респондентів. Всього було опитано 25 респондентів .

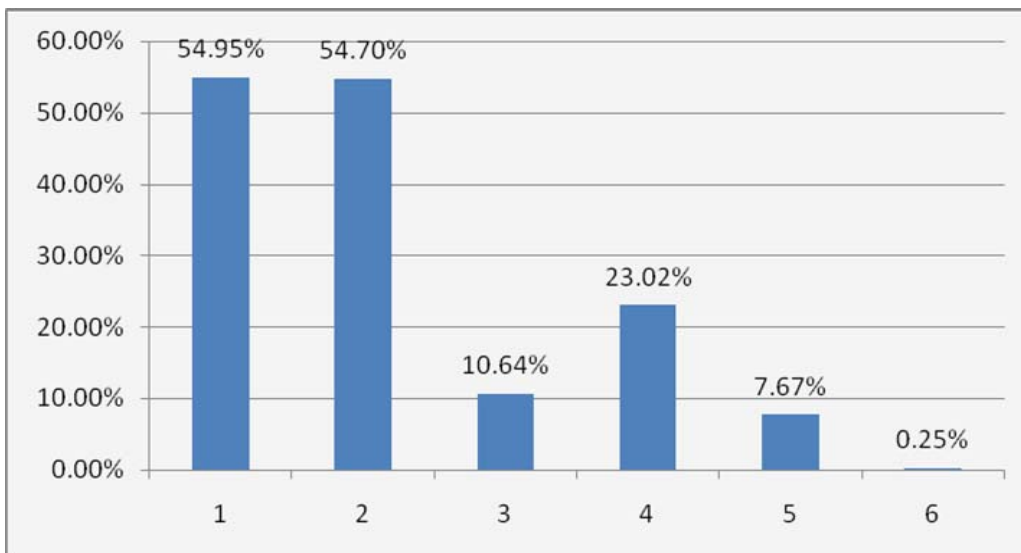
Допущення та обмеженість дослідження. Інтервал довіри — 95%, $p = 0,5\%$ при рівні точності $\pm 5\%$.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Розуміння поняття корупції

Єдиного визначення корупції не існує, як немає вичерпного переліку дій, що підпадають під це визначення. У ході дослідження ми прагнули з'ясувати, які саме дії респонденти вважають корупційними. Респонденти мали змогу обрати кілька варіантів відповіді.

Більше половини респондентів віднесли до корупції хабарництво (54,95) та зловживання службовим становищем в особистих цілях (54,70%). 23,02% вважають корупцією здирництво, тобто вимагання послуг, вимоги придбання конкретних видань тощо, 10,64% відносять до корупції кумівство та фаворитизм, і лише 7,66% -- дарування подарунків, тобто, квіти, подарунки викладачам переважна більшість респондентів не відносить до корупції. 0,25% опитаних навели свій варіант відповіді на це запитання.



2.2. Хто порушує закон

Питання мало з'ясувати, хто на думку респондентів є суб'єктом правопорушення, яким є хабарництво. При цьому, ми ставили за мету з'ясувати не знання респондентами законодавства, а виключно дізнатись власну думку опитуваних.

53,22% опитаних вказали на те, що закон порушує той, хто вимагає хабар, 22,77% визнали, що порушенням є дача хабара, і 3,71% -- посередництво у хабарництві. Разом з тим, 40,35% вважають правопорушниками і того, хто бере хабар, і того, хто дає хабар, і того, хто виступає при цьому посередником. Це означає, що загалом більшість опитаних вбачають порушення закону і в діях хабарника (близько 94 %), і в діях того, хто дає хабар.(близько 63%).

Разом з тим, 2,97% опитаних вважають, що ніхто з названих вище не порушує закон. Це може свідчити, що вони або не вважають корупцію порушенням закону, або вважають причетних до неї громадян заручниками непереборних обставин

Слід зазначити, що Кримінальний кодекс України передбачає відповідальність і за одержання хабара, і за його добровільне давання. Разом з

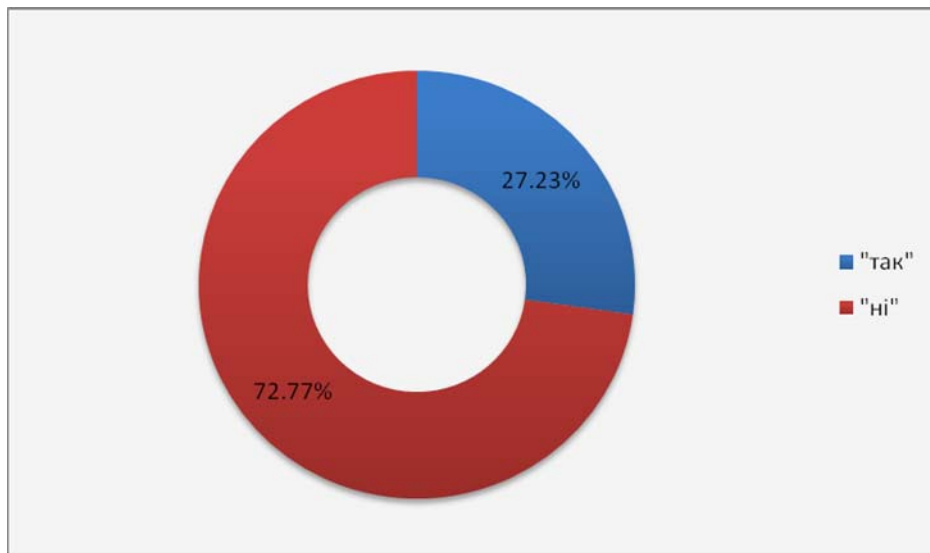
цим, особа, яка дала хабар, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо стосовно неї мало місце вимагання хабара або якщо після давання хабара вона добровільно заявила про те, що сталося, до порушення кримінальної справи щодо неї органу, наділеному законом правом на порушення кримінальної справи. Питання відповідальності за посередництво у хабарництві є неврегульованим у КК України.

2.3. Виправданість корупції

Респондентам було задане питання «Чи вважаєте Ви, що іноді корупція є виправданою». Таким чином, ми прагнули з'ясувати рівень сприйняття корупції, своєрідний індекс корупційного конформізму.

На питання анкети 27,23% респондентів вказали, що корупція в певних випадках є засобом, що виправдовує мету. Разом з тим, переважна більшість опитаних, а саме 72,77% вважають, що корупція не є виправданою за жодних обставин.

Це свідчить, що корупційні дії як засіб досягнення цілей переважно засуджується респондентами незалежно від того, про які цілі йдеться.

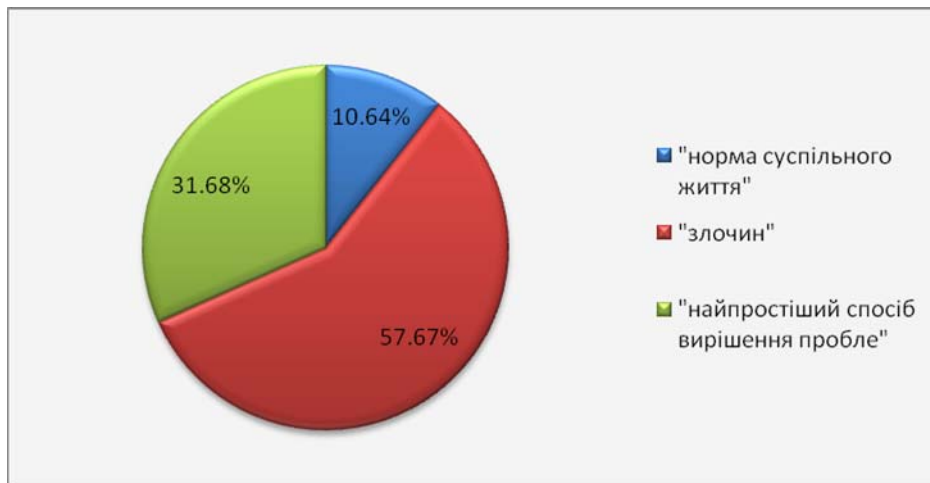


2.4. Корупція та суспільна мораль

Наступне питання нашого дослідження мало на меті позиціонувати явище корупції відносно суспільних моральних норм. При цьому термін «злочин» вживався нами радше в морально-етичному, а не в юридичному контексті.

За результатами опитування 57,67% визнали корупцію злочином і лише 10,64% назвали її нормою суспільного життя. У той же час 31,68% обрали дещо нігілістичну позицію, вказавши на корупцію як на спосіб вирішення існуючих проблем.

Дослідження показує, що більшості не байдуже, яким шляхом (моральним чи аморальним) буде досягнуто поставленої мети.

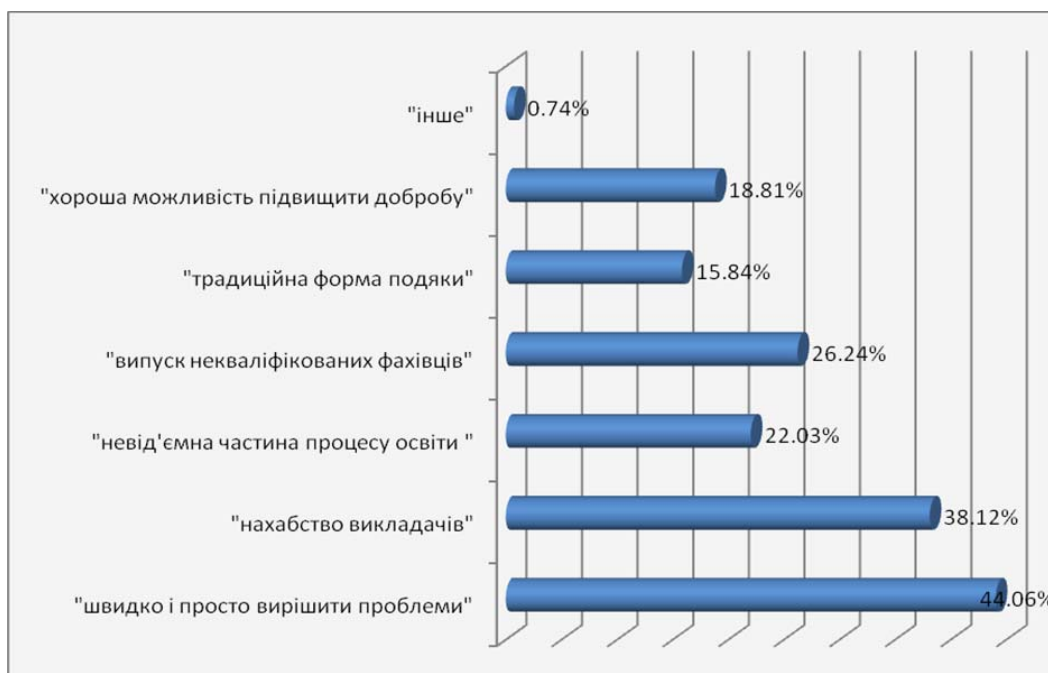


2.5. З чим асоціюється поняття корупції у вищій школі:

Респондентам було запропоновано 6 визначень, які можуть бути притаманні корупції у ВНЗ. З них потрібно було обрати одне чи кілька визначень, найближчих до власних асоціацій респондента. Разом з тим, респондент мав змогу навести інше, власне визначення. Таким чином, досліджувались асоціації респондентів, а не моральний аспект, який був предметом попереднього питання.

Для 44,06% респондентів корупція асоціюється з швидким та відносно простим вирішенням проблем. 38,12% охарактеризували корупцію як прояв нахабства викладачів, 26,24% пов'язують з корупцією насамперед випуск некваліфікованих фахівців. Разом з тим, 22,03% характеризують корупцію як невід'ємну частину освітнього процесу, 18,81% - як традиційну форму подяки, а 15,84% -- як спосіб підвищення добробуту викладачів (до яких належать також представники деканатів, ректоратів, інші керівні щаблі вищої освіти).

З дослідження правомірно зробити висновок, що корупція у вищій освіті, на жаль, у значній мірі тримається на нелегальних, негативних традиціях (звичаях) та спотворених уявленнях про мету освітнього процесу (тиражування дипломів замість підготовки фахівців)

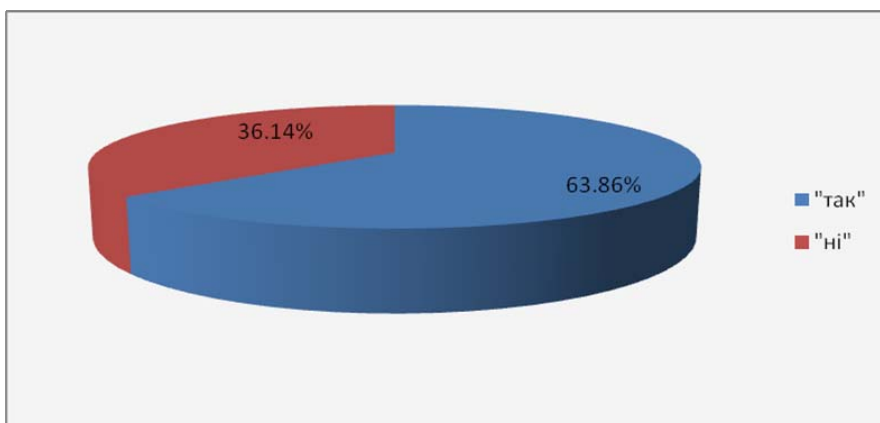


2.6. Особистий досвід

Питання, побудоване за простою бінарною моделлю (так/ні) мало на меті з'ясувати наявність у респондентів особистого досвіду знайомства з проявами

корупції у ВНЗ. Як показало опитування, 63,86% опитаних особисто стикались з вузівською корупцією, і лише 36,14% не мали такого досвіду. Ті, хто стикався з корупцією, переважають над тими, хто з нею не знайомий у всіх містах, де проводилось опитування. При цьому тих, кому корупція особисто відома, найбільше у Івано-Франківську (76%), дещо нижчі показники для Тернополя (74,51%), Ужгорода (64%) та Чернівців (58,82%).

Тобто, дослідження показало загрозливі масштаби втягнення студентів у корупційні процеси, що є повсюдним явищем (різниця у 17% між найвищим та найнижчим показниками по містах не є суттєвою). Така негативна тенденція певною мірою узгоджується з результатами загальнонаціональних досліджень.

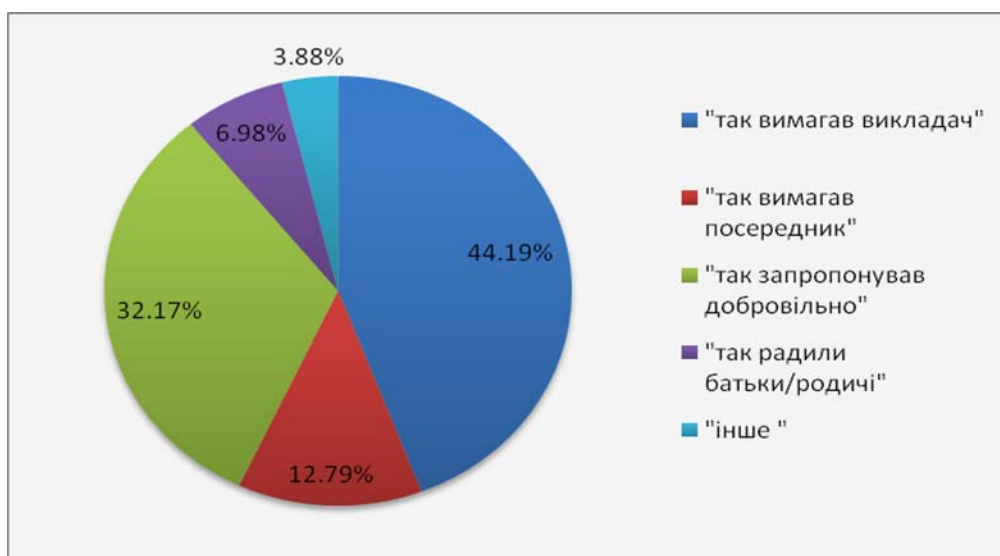


2.7. Ініціатива хабара

Наступне питання мало з'ясувати, від кого походить ініціатива хабара. Така ініціатива може походити від будь-якого учасника корупційної схеми – самого студента, його батьків чи родичів, а також викладача чи посередника.

Як показало дослідження, хабарі на вимогу у ВНЗ значно переважають добровільні хабарі. У 44,19% хабарі вимагають викладачі. Вимоги посередників спонукають до хабарництва у 12,79% випадків, причому привертає увагу те, що у Тернополі посередників назвали ініціаторами давання хабарів у тричі більше, а у Чернівцях – вдвічі більше респондентів у порівнянні з Івано-Франківськом.

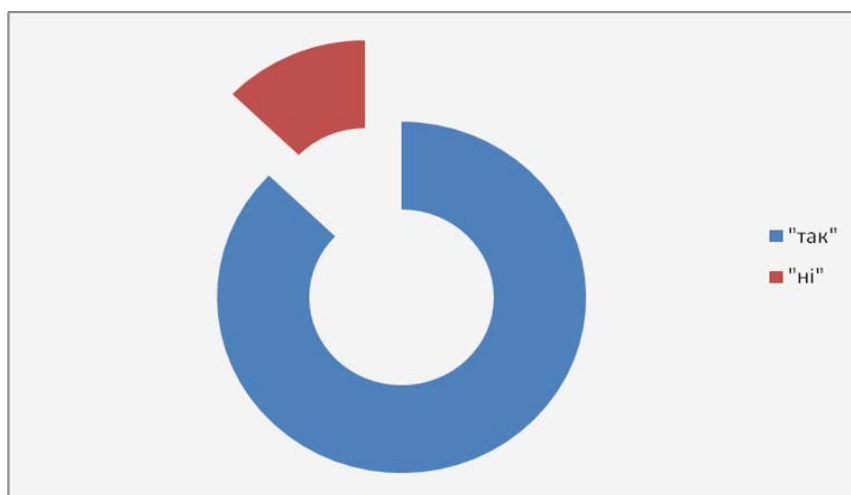
Ініціювання хабара самими студентами визнали 32,17% респондентів. Найчастіше це зазначали у Івано-Франківську (40%), найрідше – у Тернополі (26%). 6,98% опитаних у чотирьох містах давати хабар радили батьки або родичі – ці випадки (хоча з певними застереженнями) також можна віднести до добровільного хабарництва



2.8. Чи отримують те, за що дають хабар?

Опитані визнають, що у переважній більшості випадків хабар гарантує отримання того, за що його дають. У Чернівцях наприклад усі опитані визнали, що прохання, підкріплені хабаром, були виконані. Найбільший відсоток безрезультатного хабарництва (27%) зафіксовано в Ужгороді.

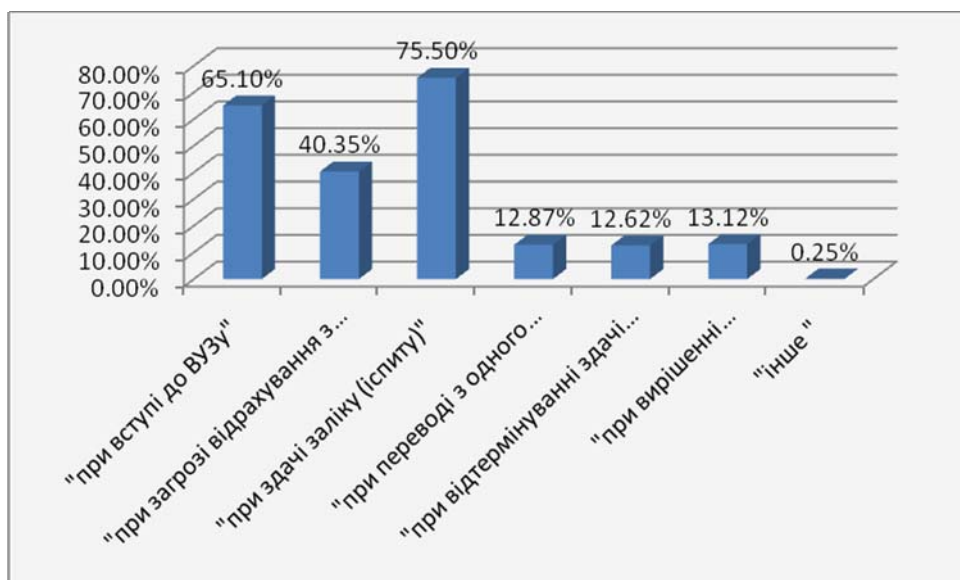
Такі дані дослідження свідчать не так про ефективність хабарництва, як про те, що хабарництво набуло порочних рис торгівлі дипломами та оцінками. Такі результати насправді є тривожними для сфери освіти, оскільки комерціалізація, поєднана з криміналізацією, суперечить самій сутності та цілям вищої освіти.



2.9. Де прояви корупції найбільш поширені

Питання повинно було з'ясувати, в яких сегментах студентського життя прояви корупції на думку респондентів є найбільш поширеними. Респонденти могли вибрати два і більше варіанти відповіді.

За результатами дослідження корупційні прояви найчастіше зустрічаються при здаванні заліків та іспитів (75,50%) та при вступі до ВНЗ (65,10%). При цьому екзаменаційні сесії утримують сумнівну першість у Івано-Франківську та Чернівцях, а вступ до вузу – у Тернополі та Ужгороді. 40,35% вважають, що небезпека корупції супроводжує небезпеку відрахування з ВУЗу. Значно менше респондентів (13,12%) вважають, що корупція поширена при вирішенні адміністративного, не пов'язаного безпосередньо з навчанням питання (отриманні стипендії, місця в гуртожитку, книжки в бібліотеці тощо), 12,87% -- при вирішенні питань щодо відтермінування і здачі сесії, дострокової її здачі, дозволу на перездачу предмету, 12,62% -- при при переведенні на інший факультет (вуз, форму навчання)

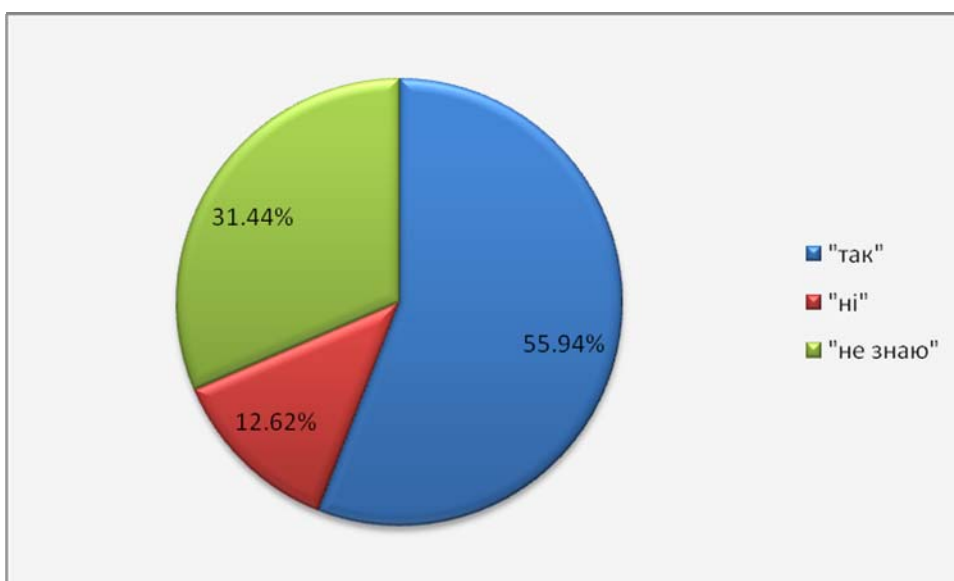


2.10. Чи подолає корупцію при вступі до ВУЗу впровадження незалежного тестування

Під час вступу до вузів у 2007 р. було апробовано систему тестування абітурієнтів. Ми вирішили запитати у студентів, які мають успішний досвід вступу до вузу, їхню думку щодо ефективності незалежного тестування вступників як засобу протидії корупції.

55,94% опитаних вважають, що запровадження незалежного тестування здатне протидіяти корупції на стадії вступу до вузу. 12,62% дотримуються протилежної думки, причому, якщо у Івано-Франківську виявлено лише 3% скептиків, то у Тернополі – 23%.

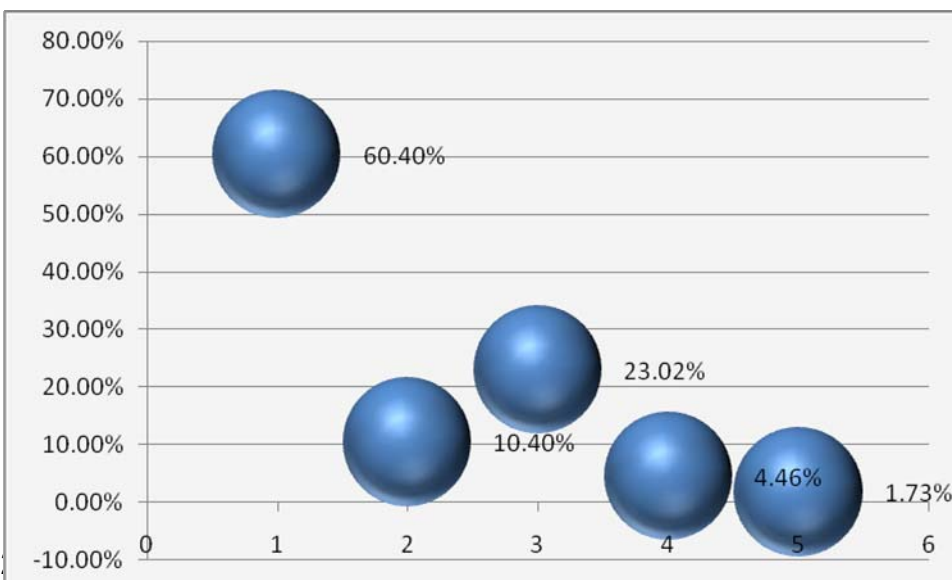
Разом з тим біля третини опитаних (31,44%) не мають власної думки з даного питання. Це можна пояснити тим, що механізм тестування застосовується в Україні нетривалий час і повністю не відлагоджений



2.11. Чи потрібно протидіяти вузівській корупції

Переважає більшість респондентів (60,40%) вважає, що вузівській корупції слід протидіяти. Разом з цим, у шість разів менше опитаних (10,40%) не лише так вважають, але й готові робити це особисто.

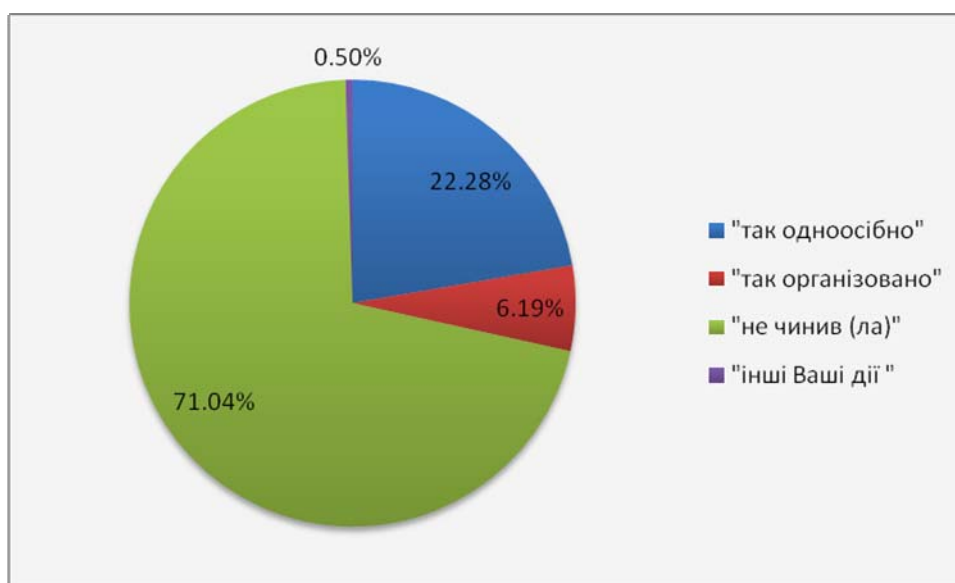
23,02% опитаних вважають недоцільною протидію корупції у вузах, тому що це видається їм неможливим. Ще 4,46% вважають корупцію у ВНЗ прийнятним явищем, проти якого не варто боротися.



Ставлячи дане запитання, ми намагались виявити особистий досвід протидії корупції у респондентів.

Незважаючи на усвідомлення необхідності протистояння корупції, яке притаманне більшості респондентів, лише близько 28%: з них мають практичний досвід боротьби з корупцією, причому 22,28% робили це одноосібно і 6,19% вдавалися до організованого спротиву. Найбільша антикорупційна активність зафіксована в Ужгороді, найменша – в Івано-Франківську.

Разом з цим, більше двох третин опитаних (71,04%) визнали, що ніколи не протидіяли корупції у ВНЗ.

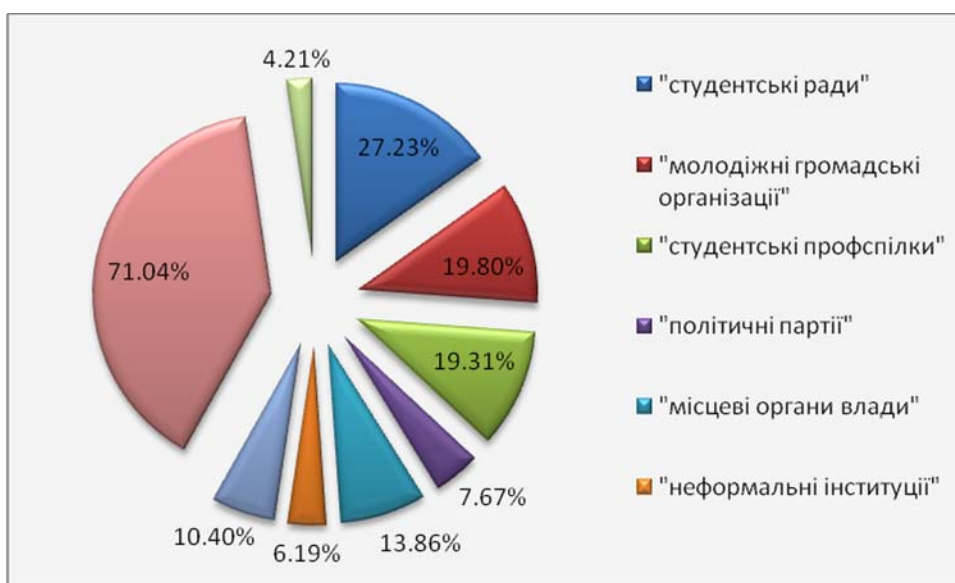


2.13. Союзники у боротьбі з корупцією

Проводячи опитування, ми намагались з'ясувати, на які інституції студенти покладають надію у протидії корупції.

71,04% опитуваних покладають надію у боротьбі з корупцією на правоохоронні органи (міліцію, прокуратуру, суд), 27,23% - на студентські ради та інші органи студентського самоврядування, 19,31% – на студентські профспілки та 19,8% на молодіжні громадські організації. Меншу довіру викликають місцеві органи влади (13,86%), політичні партії (7,67%).

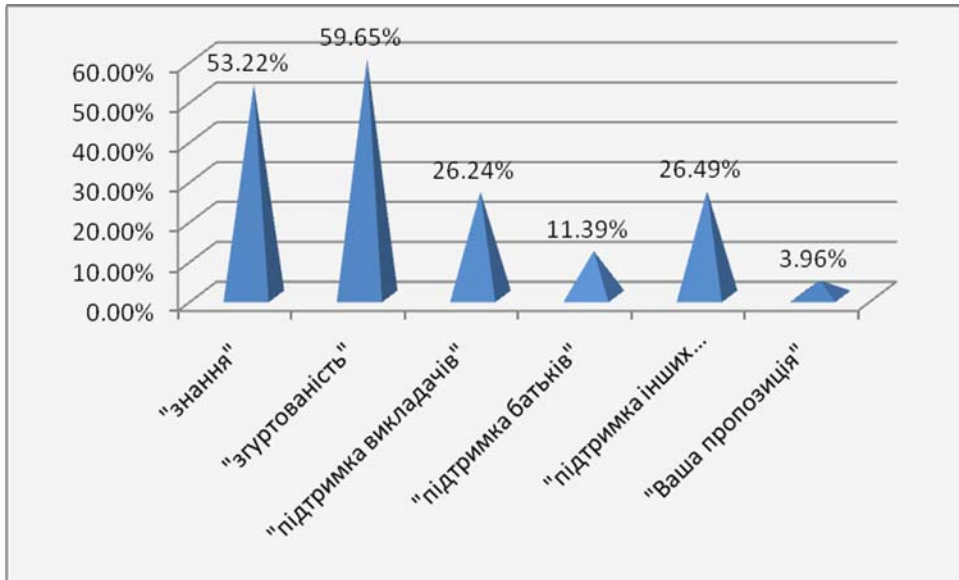
Дослідження свідчить, що попри те, що боротьбу з корупцією респонденти вважають справою передусім правоохоронних органів, уповноважених на таку боротьбу законом, значний кредит довіри мають суто студентські структури – органи студентського самоврядування, профспілки та громадські організації. Саме їх потенціал слід активно використовувати в антикорупційній діяльності.



2.14. Що потрібно для того, щоб боротися з корупцією

Намагаючись визначити в ході дослідження арсенал, який на думку респондентів необхідний для боротьби з корупцією, ми з'ясували, що 59,65% опитаних вважають необхідною умовою протидії корупції згуртованість студентів, 53,22% -- наявність необхідних знань, 26,24% -- підтримку чесних викладачів, 11,39% – підтримку батьків. Кожен четвертий (26,49) розраховує на підтримку інших осіб та інституцій (про які інституції йдеться, можна зробити висновок з відповідей на попереднє запитання). Ставлячи дане запитання, ми допускали обрання респондентами кількох варіантів відповідей.

З наведеного вбачається, що у протидії корупції студенти розраховують передусім на власні сили та якості. Разом з тим, підтримка інших є суттєвою для багатьох, хто готовий протидіяти корупції у ВНЗ. Велике значення згуртованості, яке надається респондентами, ще раз свідчить про значну роль різноманітних студентських об'єднань у захисті їх прав.



3. ВИСНОВКИ

За наведеного вище правомірно зробити такі висновки:

1. У державних вищих навчальних закладах корупція, на жаль, є поширеним явищем. Більшість опитуваних має особистий досвід (63,8% респондентів) із проявами корупції у вищій освіті. Така негативна тенденція певною мірою узгоджується з результатами загальнонаціональних досліджень.
2. Хабарі на вимогу у ВНЗ значно переважають добровільні хабарі. Однак, у приблизно третині випадків ініціатива хабара походить від студентів та їх батьків. Значна частина студентів вважає корупцію відносно легким шляхом вирішення своїх проблем.
3. Корупція у вищій освіті у значній мірі тримається на нелегальних, негативних традиціях (звичаях) та спотворених уявленнях про мету освітнього процесу (тиражування дипломів замість підготовки фахівців).
4. У переважній більшості випадків хабар гарантує отримання того, за що його дають. Це свідчить не так про ефективність хабарництва в якості способу вирішення питань, як про те, що хабарництво набуло порочних рис торгівлі дипломами та оцінками. Такі результати насправді є тривожними для сфери освіти, оскільки комерціалізація, поєднана з криміналізацією, суперечить самій сутності та цілям вищої освіти.
5. Корупційні прояви найчастіше зустрічаються при здаванні заліків та іспитів (75,50%) та при вступі до ВНЗ (65,10%).
6. Корупційні дії як засіб досягнення цілей переважно засуджується респондентами незалежно від того, про які цілі йдеться. Більшості опитаних не байдуже, яким шляхом (моральним чи аморальним) буде досягнуто поставленої мети.
7. Переважна більшість респондентів (60,40%) вважає, що вузівській корупції слід протидіяти. Проте така думка поєднується здебільшого із пасивною позицією -- більше двох третин опитаних (71,04%) визнали, що ніколи не протидіяли корупції у ВНЗ. Тільки одна десята респондентів готова особисто протидіяти корупції..
8. Респонденти вважають боротьбу з корупцією справою правоохоронних органів, уповноважених на таку боротьбу законом. Поряд з цим, значна частина респондентів покладає довіру на органи студентського самоврядування, профспілки та громадські організації. Саме їх потенціал слід активно використовувати в антикорупційній діяльності.
9. У протидії корупції студенти розраховують передусім на власні знання сили та якості. Разом з тим, підтримка інших є суттєвою для багатьох, хто готовий протидіяти корупції у ВНЗ. Велике значення згуртованості, яке надається респондентами, ще раз свідчить про значну роль різноманітних студентських об'єднань у захисті їх прав.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЕКТ

Проект “Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) був розпочатий у грудні 2006 року. Проект розрахований на два роки і має на меті підтримку незалежного громадського моніторингу й представництва та захист громадських інтересів в пріоритетних сферах боротьби з корупцією. Діяльність проекту зосереджується головним чином на проблемах, що були визначені Урядом України у програмі співробітництва з Корпорацією “Виклики тисячоліття», а саме: посилення судової реформи; моніторинг виконавчої влади та запровадження етичних та адміністративних стандартів; розробка та впровадження регуляторних процедур; боротьба з корупцією в сфері вищої освіти. Проект здійснює компанія Менеджмент Системс Інтернешнл (MSI) у партнерстві з Фондацією Україна - США, Творчим центром Каунтерпарт, Київським міжнародним інститутом соціології та Українським освітнім центром реформ.

Проект складається з трьох основних компонентів: 1) підтримка представництва та захисту громадських інтересів; 2) журналістські розслідування та інші антикорупційні ініціативи з боку засобів масової інформації; 3) моніторинг стану корупції та результатів антикорупційних ініціатив українського уряду та організацій громадянського суспільства.

Проект «Гідна Україна» послідовно, детально та упорядковано відслідковує показники корупції шляхом проведення загальнонаціональних досліджень, дослідження окремих секторів, вивчення звернень громадян, визначення показників, що відображають процедурні механізми та результати, а також проведення фокус-груп. Завданнями таких досліджень є визначення рівня корупції в певних сферах та адміністративних процедурах; моніторинг ефективності (або регресу) кампаній по захисту громадських інтересів та впровадження реформ; мобілізація громадянського суспільства, приватного сектору та засобів масової інформації до дій; демонстрація владі реальних причин та наслідків корупції у такий спосіб, об'єктивність u1103 якого неможливо спростувати.

В рамках Проекту адмініструються грантові програми, спрямовані на підтримку груп громадянського суспільства, журналістів, засобів масової інформації та їх ініціатив щодо ефективного захисту громадських інтересів в тих сферах, які є найбільш вразливими для корупційної діяльності, включаючи вищезгадані першочергові завдання МСС. Окрім того, в рамках Проекту проводяться тренінги та надається технічна допомога. Проект «Гідна Україна» проводить інтенсивне навчання та конкурси для журналістів з метою їх залучення до проведення професійних журналістських розслідувань щодо корупційних проблем та ознайомлення громадськості з їх результатами. Цей компонент Проекту спрямовано на заохочення журналістів до усвідомлення їхньої ролі „wartovih” у суспільстві.

Проект «Гідна Україна» збирає та поширює об'єктивну інформацію щодо корупційних тенденцій та ефективних антикорупційних ініціатив, підвищення обізнаності суспільства з питань корупції, антикорупційної діяльності та реформ, ініційованих організаціями громадянського суспільства.

вул.Московська 46/2, кв.176 м.Київ 01015 Україна
Тел.+38044 288-5838, факс +38044 288-5737
Електронна пошта: info@action-msi.org.ua
Веб-сайт: <http://www.action-msi.org.ua>

Регіональний ресурсно-інформаційний центр (РІЦ) проекту «Гідна Україна» в Івано-Франківській, Закарпатській, Чернівецькій та Тернопільській областях розпочав працювати з квітня цього року. РІЦ діє на базі громадської організації «Агентство з розвитку приватної ініціативи».

РІЦ є одним з дев'яти подібних центрів, які працюють у тісній співпраці з проектом «Гідна Україна» (MSI) для досягнення стратегічних цілей проекту, направлених на активне залучення населення до захисту своїх прав для розвитку демократичної ринково-орієнтованої України. РІЦ організовує громадські інформаційні компанії в областях обраного регіону з метою надання громадянам високоякісної інформації про реальний стан корупції, надає НУО знання та навички щодо ефективного подолання корупції шляхом проведення тренінгів, сприяє спілкуванню грантерів проекту, інформує НУО обраного регіону про конкурси грантів, які проводить проект «Гідна Україна» та заохочує НУО до участі у них.

З серпня 2007 року РІЦ розпочав реалізацію антикорупційної ініціативи «Нове покоління обирає.... Протидія корупції у вищій освіті». Ініціатива спрямована на збільшення чисельності студентської молоді, яка займає активну громадянську позицію щодо протидії корупції в галузі вищої освіти та у суспільстві в цілому у чотирьох областях обраного регіону, формування у студентів нетерпимості до корупції та її проявів, сприяння доброчесності в освітній системі.

вул. Дністровська 26 офіс 12, м.Івано-Франківськ, 76018, Україна
Тел/факс +380342 504605
Електронна пошта: initiative@sbedif.if.ua
Веб-сайт: <http://www.rirc.if.ua>